

THE NEW REGIONAL AND GLOBAL SECURITY ENVIRONMENT**Sanda Iordache, Assist. Prof., PhD, "Nicolae Bălcescu" Academy of Terrestrial Forces**

Abstract: Mutations and transformations that took place on the old continent generated and generates risks and threats to security and stability of countries in this geographical area that seem to confirm that we are in is constantly changing during hazard crisis.

Security State is no longer made and can not be achieved only by guarding and defending their borders. In fact, the notion of border security and defense is about to be replaced with the supervision and safety of the whole or of the entire area. State security is achieved also through its direct participation in the management of the international security environment, to defuse crises and conflict prevention and resolution of tensions and disputes settlement of any kind.

Keywords:

Conceptul de *securitate* provine din latinescul *securitas* și înseamna însuși faptul de a fi la adăpost de orice pericol; sentimentul de încredere și liniște pe care îl dă cuiva absența oricărui pericol.

În perspectiva europeană, ținând cont de extinderea spațiului Uniunii Europene, putem spune că securitatea reprezintă arhitectura sistemică specifică organizării și funcționării continentale, proiectată și instituționalizată astfel încât să excludă posibilitatea oricăror amenințări sau agresiuni eficiente, de orice natură, la adresa unuia, a mai multora sau a tuturor statelor europene.

Conceptul „securitate europeană”, conform dicționarelor și a multor lucrări de specialitate¹, exprimă ideea privind crearea unor mecanisme în relațiile interstatale europene, care să conserve valorile fundamentale ale statelor și civilizației acestui continent. În principal, aspectul care diferențiază acest concept de cel al securității mondiale este legat de factorul spațiu, care este redus la limitele Europei.

România, ca stat membru al NATO și al UE, are un rol de legătură între cele două structuri. Experiența politică și militară a impus-o din prima fază ca un element strategic în zona balcanică și a Mării Negre. Apoi ca țară situată la “frontiera”, atât a UE, cât și a NATO rolul pe care îl are în securizarea frontierelor comune fiind unul determinant pentru ambele organizații și va fi nevoie de experiența comună pentru a face față provocărilor prezente și viitoare. În ceea ce privește România, ca stat mijlociu al Europei, securitatea națională a acesteia în epoca globalizării, trebuie privită prin prisma intereselor sale naționale. Acest lucru trebuie făcut în așa fel încât să se încadreze în politicile regionale și zonale de securitate ale organismelor cărora le este parte și să se constituie în componentă a securității globale.

Interesul nostru de conturare a profilului strategic în Alianță este dezvoltarea unei dimensiuni puternice și în vecinătatea sudică a NATO, respectiv, în zona Mediteranei și a Orientului Mijlociu.

De asemenea, unul dintre obiectivele principale este să proiectăm securitatea pe care ne-o oferă NATO în afara Alianței, prin definirea contribuției proprii – fie în plan bilateral, fie în cadrul NATO – la programele dezvoltate de asistență, de cooperare, de reformă instituțională

¹ Mic dicționar enciclopedic, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1986, p.1584

fundamentală pentru aceste state. Iar în acest domeniu armata are un rol esențial, având în vedere că reforma militară este esențială într-un stat confruntat cu riscuri și amenințări directe de securitate, cu fenomene secesioniste, cu terorismul și proliferarea grupurilor teroriste din Asia Centrală.²

Situată într-o regiune cu potențial ridicat de risc, țara noastră continuă să reprezinte un reper în creșterea zonei de stabilitate democratică a continentului european, având relații bune cu toate statele vecine. Politica regională promovată de România poate facilita identificarea unor formule de reconciliere și cooperare.

Ca graniță estică a Uniunii Europene, România joacă un rol esențial în reducerea amenințărilor transnaționale la adresa securității europene. În acest sens, pe lângă securizarea granițelor și alinierea lor la standardele Uniunii Europene, s-au înregistrat progrese remarcabile și în managementul migrației ilegale și combaterea crimei organizate.

România răspunde așteptărilor Alianței și va contribui în mod direct la diminuarea riscurilor la adresa securității globale, regionale și subregionale, prin asumarea obiectivelor NATO definite în Noul Concept Strategic.³

Câteva dintre **obiectivele României**, ca stat membru al NATO, răspund intereselor naționale ale țării și se pot defini astfel⁴:

- România consideră că frontiera comunității euroatlantice, bazate pe democrație, libertate și securitate nu trebuie să se oprească la frontiera estică a României;

- Parte a Europei și punte către Asia Centrală și Afganistan, regiunea Mării Negre este importantă pentru stabilitatea euroatlantică, aspect reflectat distinct în cadrul comunicatului final de la Istanbul. România contribuie la dezvoltarea modalităților prin care NATO susține eforturile statelor Mării Negre de consolidare a securității regionale, precum și evoluțiile democratice și aspirațiile europene ale statelor sud-caucaziene;

- România a sprijinit integrarea Albaniei, Croației și Macedoniei în NATO și este gata să împărtășească propria experiență pentru susținerea reformelor interne și a pregătirilor acestor state pentru aderarea la NATO;

- În estul Alianței, România a fost și va continua să fie un avocat ferm și activ al consolidării parteneriatului cu Republica Moldova, în sprijinul evoluției democratice și vocației sale europene;

- România este alături de Ucraina în susținerea evoluțiilor democratice și progreselor interne necesare pentru adâncirea în continuare a cooperării cu NATO și pentru împlinirea aspirațiilor sale euroatlantice;

- Parteneriatul NATO-Rusia contribuie la consolidarea securității euroatlantice. România dorește să aducă o contribuție substanțială la promovarea și diversificarea acestei relații.⁵

Ca stat membru NATO, România contribuie la întărirea potențialului Alianței. Poziția strategică, mărimea teritoriului, forța militară, potențialul economic și demografic sunt

² *Strategia națională de apărare a țării*, Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 799 din 28.11.2008,

³ Securitatea europeană - Aportul României – Ioan Mircea Pașcu - www.mie.ro/media/Romana/2003/Publicatii/ro-ue/securitatea.htm;

⁴ Despre NATO - <http://www.mapn.ro>;

⁵ Aurelian RAȚIU, Rolul României, membru activ al Alianței Nord-Atlantice în combaterea terorismului, http://www.armyacademy.ro/reviste/1_2005/a6.pdf

principalele argumente care susțin această afirmație, România reprezentând un element indispensabil pentru o punte între flancul nordic și cel sudic al NATO. Împreună cu Grecia, Turcia și Bulgaria, România acționează ca o barieră pentru împiedicarea propagării noilor amenințări la adresa Europei: amenințările asimetrice, terorismul internațional, crima organizată etc.

Din categoria *provocărilor, pericolelor și amenințărilor generale* fac parte cele care privesc, practic, întreaga lume. Ele sunt direct proporționale cu vulnerabilitățile generale ale tuturor țărilor, ale omenirii, în general, și evoluează în funcție de progresele științei și tehnologiei. Desigur, știința și tehnologia reduc foarte multe dintre vulnerabilități și asigură diminuarea sau eliminarea multor pericole și amenințări, prin dezvoltarea capacității de cunoaștere și a mijloacelor de acțiune și de reacție, dar favorizează apariția altora noi, de toate tipurile, îndeosebi disimetrice (disproporționate) și asimetrice (care folosesc vulnerabilitățile celuilalt și chiar creează, întrețin și mențin astfel de vulnerabilități). Printre cele mai importante sunt și următoarele:

➤ *proliferarea armelor de distrugere în masă*, precum și a politicilor și strategiilor de descurajare sau de amenințare reprezintă o importantă amenințare contemporană la adresa păcii și securității țărilor și popoarelor;

➤ *terorismul* sub toate formele de manifestare. Riscurile proliferării fenomenului terorist în statele europene tind să se amplifice, mai ales în țările în care există instabilitate politică și în rândul cărora se constată apariția unor lideri sau grupări cu atitudini din ce în ce mai radicale sau de tip nedemocratic. Terorismul islamic continuă să se adapteze la noile condiții în care riposta internațională și-a demonstrat fermitatea, prin renunțarea la structurile ierarhic-verticale și înlocuirea lor cu celule/structuri regionale independente, dar acre invocă o ideologie comună;

➤ *criminalitatea organizată transnațională*, în care fraudă bancară, corupția, migrația ilegală și traficul de armament și droguri devin dominante. Legăturile dintre terorismul internațional și crima organizată au devenit evidente;

➤ *conflictele regionale* subminează fundamentele securității și stabilității și creează pre-condiții pentru terorism și crimă organizată, ceea ce poate contribui indirect la proliferarea armelor de distrugere în masă;

➤ *migrația ilegală* cu efectele destabilizatoare se poate constitui într-o amenințare în condițiile liberalizării circulației persoanelor, amplificării stărilor conflictuale și perpetuării crizelor economice .

În acest sens, principalele riscuri și vulnerabilități, specifice etapei actuale, sunt generate sau pot fi influențate de următoarele aspecte:

- *instabilitatea politică* - slaba legitimitate a unor regimuri politice; luptele politice; măsuri opresive și încălcări ale drepturilor omului - specifică țărilor din zona vestică a Peninsulei Balcanice și Orientul Mijlociu;

- *competiția pentru controlul resurselor strategice* - exploatarea și, în mod special, transportul petrolului din Orientul Mijlociu, Caucazul de Sud și Asia Centrală către Europa pot contribui la aplanarea unor dispute sau acutizarea și diversificarea stărilor tensionate din această zonă - specifică zonei adiacente statelor din arealul Mării Negre (Rusia, Ucraina, România, Bulgaria, Turcia);

- *corupția și crima organizată internă și internațională* - tind să devină omniprezente în state instabile din punct de vedere politic și neperformante economic (zona din nord-vestul Peninsulei Balcanice);

- *politizarea etnică și religioasă - naționalism, extremism, fundamentalism și xenofobie* - specifică zonei geografice din estul Europei;

- *exportul de instabilitate* - promovarea fundamentalismului islamic și a intereselor statelor islamice către sud-estul Europei, prin existența unor grupuri etnice compacte în zonele adiacente;

- *degradarea mediului natural* - cutremure, inundații, încălzirea climei la nivel global, poluare excesivă, deșertificare, despăduriri – risc care se manifestă la nivel global cu implicații deosebite și la nivel european și în mod special în țările din sud-estul și estul Europei. Efectele fenomenelor naturale (încălzirea climei, lipsa apei potabile, deșertificarea, inundațiile, cutremurele, epuizarea resurselor, evoluția demografică), terorismul, proliferarea armelor de distrugere în masă, crima organizată și sărăcia continuă să influențeze tot mai mult stabilitatea și securitatea europeană, cu implicații majore pe plan mondial.

România și-a asumat o serie de riscuri, participând în mod direct, cu forțe, mijloace și acțiuni la amplul proces de rezolvare a provocărilor, pericolelor și amenințărilor ce țin de gestionarea crizelor și conflictelor la scară regională și internațională.

Securitatea unui stat nu se mai realizează și nu se mai poate realiza doar prin paza și apărarea frontierelor proprii. Dealtfel, noțiunea de pază și apărare a frontierelor este pe cale de a fi înlocuită cu cea de supraveghere și de siguranță a întregului teritoriu sau a întregii zone. Securitatea unui stat se realizează, de asemenea, și prin participarea nemijlocită a acestuia la gestionarea mediului internațional de securitate, la dezamorsarea crizelor și conflictelor, la prevenirea și rezolvarea amiabilă a tensiunilor și diferendelor de orice fel.

Focarele de criză și de conflictualitate nu sunt însă pe deplin dezamorsate. Și nici nu pot fi, de vreme ce sursele generatoare de tensiuni sunt încă active, iar anihilarea lor nu se poate realiza decât în timp, prin politici succesive și complexe, foarte bine elaborate, cu obiective pe termen lung și strategii pe măsură.

Deocamdată, interesele statelor sunt contradictorii. Unele vizează, într-adevăr, analizarea și înlăturarea cauzelor conflictualității și realizarea unui mediu de securitate propice conviețuirii și dezvoltării libere. Altele se construiesc și se manifestă, în continuare, în termeni de competiție și chiar de confruntare într-o bătălie continuă pentru piețe și resurse, pentru putere și influență. Puterea și influența generează încă statutul, în speță statutul de mare putere, iar această realitate va duce totdeauna la un conflict uriaș de interese.

Procesul de globalizare, criza mondială, preocupările Rusiei de a dobândi un rol de decizie în problemele internaționale, afirmarea tot mai puternică a țărilor asiatice în viața politică mondială și intențiile Iranului de a dezvolta capacități nucleare caracterizează evoluția complexă a mediului de securitate, concomitent cu efectele fenomenelor crimei organizate și sărăciei care continuă să influențeze tot mai mult stabilitatea și securitatea mondială.

Ceea ce trebuie să atragă atenția analiștilor și strategilor de astăzi este tocmai faptul că, în timp ce eforturile pentru securitate și pace cresc, paradoxal, proliferază și spectrul conflictelor, care fac ca pacea și războiul să coexiste cotidian, identificându-se tot mai mult cu o stare de criză perpetuă. Această constatare poate conduce la o nouă interpretare a celor două

concepte, devenite tot mai mult noțiuni abstracte, în sensul clasic al acestora. Întrucât probabilitățile absolute există doar în plan abstract, este de presupus că , în plan concret, starea actuală a existenței umane coexistă celor două stări și se manifestă prin starea de conflictualitate perpetuă, cu pendulări între normalitate și violență.

BIBLIOGRAFIE:

- Arnold Wolfers, *Discord and collaboration*, Baltimore, Johns Hopkins University Press, 1962.
- Richard Uhlmann , *Redefinirea securității*, International Security, 1983
- Anthony Giddens, *Runaway World. How Globalization Is Reshaping Our Lives*, Routledge, New York, 2000,
- Aurelian RAȚIU, Rolul României, membru activ al Alianței Nord-Atlantice în combaterea terorismului, http://www.armyacademy.ro/reviste/1_2005/a6.pdf
- Securitatea europeană - Aportul României – Ioan Mircea Pașcu - [www.mie.ro/ media/Romana/ 2003/Publicatii/ro-ue/securitatea.htm](http://www.mie.ro/media/Romana/2003/Publicatii/ro-ue/securitatea.htm);
- CSSAS, *Terorism contemporan - factor de risc la adresa securității și apărării naționale în condițiile statutului României de membru NATO*, București 2004,.
- Mic dicționar enciclopedic, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1986, p.1584
<http://www.mapn.ro>; despre NATO
- Strategia națională de apărare a țării*, Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 799 din 28.11.2008,